

नकेवलंममैव रामशक्त्यपेक्षा किंतुपितुरपीत्याह ॥ तंहीति ॥ मेरुः स्वजनितमेरुवनं यथास्वरक्षणार्थमाश्रितः अन्यथा परैराक्रमणीयएवस्यात् ॥ एवंराजा इहामुत्रार्थसिद्धये राममाश्रितः ॥ १५ ॥ सोहंज्येष्ठरामैकबलः भारं राज्यभारं ॥ महाधुर्येण समुद्यतं धृतं धुरमासाद्य दम्योवत्सतरइवकथंसहेयं ॥ केनचौजसा बलेन सहेयं रामंविनेतिशेषः ॥ १६ ॥ तर्हित्वंपंडकल्पस्तत्राह ॥ अथवेति ॥ शक्तिः राज्यभरणसामर्थ्यं ॥ योगैः योगःसंहननोपायध्यानसंगतियुक्तिष्वित्युक्तयोगैर्बुद्धियुक्तमहाप्राणत्वलक्षणबलेन यद्यपिभवेत्संभावितैवाथापि पुत्रगर्धिनीं पुत्रराज्याभिलाषवतींत्वां सकामां पूर्णकामनां नकरिष्यामि ॥ अन्यथा त्वमिवाहमपिलोकेदूषितःस्यामितिभावः ॥ १७ ॥ किंच त्यजेदेकंकुलस्यार्थेइतिन्यायेन तवविवासनमेवसांप्रतं तथापि रामस्यत्वयिमातृवद्व्यवहारात्तन्नकर्तुंशक्यमित्याह ॥ नेति त्वांत्यक्तुंविकांक्षा इच्छाभावोनैवजायेत तंहिनित्यंमहाराजोवलवंतंमहौजसं ॥ उपाश्रितोभूद्धर्मात्मा मेरुर्मेरुवनंयथा ॥ १५ ॥ सोहंकथमिमंभारंमहाधुर्यसमुद्यतं ॥ दम्योधुरमिवासाद्यसहेयंकेनचौजसा ॥ १६ ॥ अथवामेभवेच्छक्तियोगैर्बुद्धिवलेनवा ॥ सकामानकरिष्यामित्वामहंपुत्रगर्धिनीं ॥ १७ ॥ नमेविकांक्षाजायेतत्यक्तुंत्वांपापनिश्चयां ॥ यदिरामस्यनावेक्षात्वयिस्यान्मातृवत्सदा ॥ १८ ॥ उत्पन्नातुकथंबुद्धिस्तवेयंपापदर्शिनी ॥ साधुचारित्रविभ्रष्टेपूर्वेषांनोविगर्हिता ॥ १९ ॥ अस्मिन्कुलेहिसर्वेषांज्येष्ठोराज्येऽभिषिच्यते ॥ अपरेभ्रातरस्तस्मिन्प्रवर्ततेसमाहिताः ॥ २० ॥ नहिमन्येनृशंसेत्वंराजधर्ममवेक्षसे ॥ गतिंवानविजानासिराजवृत्तस्यशाश्वतीं ॥ २१ ॥ सततराजपुत्रेपुज्येष्ठोराजाभिषिच्यते ॥ राज्ञामेतत्समंतत्स्यादिक्ष्वाकूणांविशेषतः ॥ २२ ॥

यदि रामस्यमातृवदवेक्षात्वयिनस्यात् ॥ १८ ॥ इयंबुद्धिः कनिष्ठस्याभिषेकबुद्धिः ॥ १९ ॥ अस्याबुद्धेः पूर्वगर्हितत्वमेवदर्शयति ॥ अस्मिन्निति ॥ अस्मदीयेकुले सर्वेषांज्येष्ठोभिषिच्यते ॥ नत्वापेक्षिकज्येष्ठोअपरेभ्रातरस्तस्मिन्समाहितास्तदधीनाप्रवर्तते ॥ एवंकिलनःसर्वेषामाचारइतिशेषः ॥ स्मरतिचमनुः ॥ ज्येष्ठएवतुगृह्णीयात्सकलपैतृकंधनं ॥ अन्येतमनुजीवेयुर्यथैवपितरंतथेति ॥ २० ॥ राजधर्मनावेक्षसे नजानासि ॥ राजवृत्तस्य राजधर्मस्य शाश्वतीमव्यभिचरितां गतिं फलमपि नजानासिइतिमन्ये ॥ २१ ॥ एतद्राज्ञां सर्वराज्ञां समं ॥ यद्राजपुत्रेषु ज्येष्ठस्याभिषेकः ॥ इक्ष्वाकूणां तन् ज्येष्ठाभिषेचनं विशेषतःस्यान् संभाव्यते ॥ राज्ञांसर्वमितिपाठे ॥ सर्वमित्यत्रछांदसी षष्ठ्यर्थेद्वितीया सर्वेषामित्यर्थः ॥ २२ ॥